

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Ταχ. Δ/ση: Αν. Παπανδρέου 37,
Τ.Κ. – Πόλη: 151 80 Μαρούσι
Πληρ. Κ. Πιτταδάκης
Τηλ.: 210-3443864
Φαξ: 210- 3442188
Ηλ. Ταχυδρ.: dtrided@minedu.gov.gr

Μαρούσι, 09-12-2014
Αρ. Πρωτ.: 199665/Θ1

ΑΔΑ: Ψ7ΩΑ9-ΟΑΟ

ΠΡΟΣ:

- Τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Σύρου & Τήνου
κ.κ. Δωρόθεο Β΄
Πρόεδρο της Διοικούσας Επιτροπής του Π.Ι.Ι.Ε.Τ.
ΤΗΝΟΣ 84200
- Τα μέλη της Διοικούσας Επιτροπής του Π.Ι.Ι.Ε.Τ.
(δια του Π.Ι.Ι.Ε.Τ.)
Π.Ι.Ι.Ε.Τ.
ΤΗΝΟΣ 84200

Θέμα: «Ερμηνευτική εγκύκλιος των διατάξεων του Ν. 4301/2014 (ΦΕΚ Α΄223)»

Μετά την θέση σε ισχύ των Νόμων 4235/2014 (ΦΕΚ Α΄ 32) και 4301/2014 (ΦΕΚ Α΄ 223) και σχετικά ερωτήματα, που απεύθυνε η Διοικούσα Επιτροπή του Πανελληνίου Ιερού Ιδρύματος Ευαγγελιστρίας Τήνου, παρέχουμε τις κατωτέρω οδηγίες και διευκρινίσεις :

α. Από τη διατύπωση του δεύτερου εδαφίου της διάταξης του άρθρου 51 παρ. 6 του Ν. 4301/2014 (ΦΕΚ Α΄ 223), αλλά και από την σχετική αιτιολογική έκθεση, είναι σαφές ότι παραμένει σε πλήρη ισχύ ο Νόμος 349/1976 (ΦΕΚ Α΄ 149), ο οποίος δεν επηρεάζεται από την κατάργηση της εξαίρεσης του Π.Ι.Ι.Ε.Τ. από τις νομοθετικές διατάξεις για τα Ιερά Προσκύνηματα και εκκλησιαστικά Ιδρύματα (βλ. άρθρο 51 παρ. 6 εδαφ. β΄ Ν. 4301/2014: «*Το προηγούμενο εδάφιο δεν καταργεί τον ισχύοντα ν. 349/1976 (Α΄ 149), όπως έχει τροποποιηθεί μέχρι και τη δημοσίευση του παρόντος νόμου*»).

β. Το Π.Ι.Ι.Ε.Τ. δεν μετατράπηκε δυνάμει του άρθρου 51 παρ. 6 εδαφ. α΄ του Ν. 4301/2014, σε Ιερό Προσκύνημα ή εκκλησιαστικό ίδρυμα της Ιεράς Μητροπόλεως Σύρου. Κατά τον Ν. 590/1977 (ΦΕΚ Α΄ 146) επιτρέπεται στην Ιερά Σύνοδο να εκδίδει ειδικό Κανονισμό μετά από πρόταση του επιχώριου Μητροπολίτη ώστε να συστήσει «εκκλησιαστικό ίδρυμα» ή να κηρύξει ορισμένο Ναό ως «Ιερό Προσκύνημα» (άρθρα 29 παρ. 2 και 59 παρ. 1). Η δυνατότητα αυτή για την έκδοση ειδικού κανονισμού για το Π.Ι.Ι.Ε.Τ., με τον οποίο θα κηρύσσεται σε εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου («εκκλησιαστικό ίδρυμα» ή «Ιερό Προσκύνημα») και θα καταργείται ή τροποποιείται ολικά ή εν μέρει ο Ν. 349/1976, δεν παρέχεται από το άρθρο 51 παρ. 6 του Ν. 4301/2014 προς την Ιερά Σύνοδο. Το εδάφιο β΄ της παραπάνω διάταξης ρητά προβλέπει ότι το εδάφιο α΄ δεν έχει ως

συνέπεια την κατάργηση του Ν. 349/1976. Η νομική μορφή του Π.Ι.Ι.Ε.Τ. και σχέση εποπτείας με το Κράτος δεν μπορεί, κατ' επίκληση του άρθρου 51 παρ. 6 εδαφ. α' του Ν. 4301/2014, να μεταβληθεί στο μέλλον με κανονιστική πράξη, ούτε επιτρέπεται να εκδοθούν κανονιστικές πράξεις αντίθετες προς τις υπάρχουσες διατάξεις του Ν. 349/1976.

γ. Η πρόβλεψη του εδαφίου α' του άρθρου 51 παρ. 6 του Ν. 4301/2014 ότι καταργείται η εξαίρεση του Π.Ι.Ι.Ε.Τ. από τις νομοθετικές διατάξεις του Ν. 590/1977 για τα Ιδρύματα ή Προσκυνήματα της Εκκλησίας της Ελλάδος σε συνδυασμό με την κατηγορηματική πρόβλεψη του εδαφίου β' σημαίνει ότι η Διοικούσα Επιτροπή του Π.Ι.Ι.Ε.Τ. θα μπορεί να εφαρμόζει μόνο εκείνες τις διατάξεις νόμου για τα εκκλησιαστικά Ιδρύματα και Προσκυνήματα, που δεν είναι αντίθετες προς τον Ν. 349/1976. Πρόκειται για εξαιρετικές ρυθμίσεις υπέρ των εκκλ. Ιδρυμάτων και Ιερών Προσκυνημάτων λόγω του θρησκευτικού τους χαρακτήρα (π.χ. η απαγόρευση χρησιμοποίησης σε βάρος της περιουσίας τους, άρθρο 62 παρ. 2 του Ν. 590/1977). Η γενική αυτή διατύπωση είναι η νομοτεχνικά ορθή επιλογή, ειδάλλως η ρητή απαρίθμηση των εξαιρετικών αυτών διατάξεων μέσα στο κείμενο του Ν. 349/1976, εν όψει των συνεχών μεταβολών στην κείμενη νομοθεσία, θα επιφόρτιζε τον νομοθέτη με την διαρκή υποχρέωση αντίστοιχων συμπληρώσεων στον Ν. 349/1976.

δ. Ειδικές διατάξεις για την διοίκηση, οργάνωση και διαχείριση, τους λειτουργούς και το προσωπικό των εκκλησιαστικών Ιδρυμάτων και Ιερών Προσκυνημάτων της Εκκλησίας της Ελλάδος δεν υπάρχουν στον Καταστατικό Χάρτη της Εκκλησίας της Ελλάδος (Ν. 590/1977) και δεν τίθεται ζήτημα ευθείας εφαρμογής τους στο Π.Ι.Ι.Ε.Τ.. Εάν πάντως στο μέλλον τεθούν σε ισχύ τέτοιες διατάξεις, για να τύχουν ευθείας εφαρμογής στο Π.Ι.Ι.Ε.Τ., θα έπρεπε το Π.Ι.Ι.Ε.Τ. να είχε προηγουμένως κηρυχθεί «εκκλησιαστικό Ίδρυμα» ή «Ιερό Προσκύνημα» με ειδικό Κανονισμό της Ιεράς Συνόδου, γεγονός, που, όπως εξηγήθηκε ανωτέρω, δεν επιτρέπεται δυνάμει του Ν. 4301/2014.

ε. Δεν υπάρχει καμία γενικής ισχύος νομοθετική διάταξη για τα Ιδρύματα και Προσκυνήματα στον Ν. 590/1977, που να προβλέπει άσκηση εποπτείας της Ιεράς Συνόδου ή του Μητροπολιτικού Συμβουλίου της οικείας Ιεράς Μητρόπολης επί θεμάτων διοίκησης, οργάνωσης ή οικονομικής διαχείρισης των Ιδρυμάτων και Προσκυνημάτων. Η διάταξη του άρθρου 35 παρ. 5 του Ν. 590/1977, που προέβλεπε κάτι τέτοιο και είχε εισαχθεί με το άρθρο 8 παρ. 6 του Νόμου 1700/1987 (ΦΕΚ Α' 61) ίσχυσε μέχρι την κατάργησή της από το άρθρο 9 του Ν. 1811/1988 (ΦΕΚ Α' 231), οπότε και επανήλθε το άρθρο 35 του Ν. 590/1977 στην αρχική του μορφή. Πλέον το άρθρο 35 του Ν. 590/1977 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 51 παρ. 1 του Ν. 4301/2014, το οποίο επίσης έχει παραλείψει κάθε αναφορά σε εποπτεία της Εκκλησίας της Ελλάδος ή του Μητροπολιτικού Συμβουλίου στα Ιδρύματα και Προσκυνήματα. Στην υποθετική περίπτωση της ψήφισης στο μέλλον τέτοιας γενικής νομοθετικής διάταξης περί εποπτείας της Ιεράς Συνόδου ή του Μητροπολιτικού Συμβουλίου της οικείας Ι. Μητρόπολης στα εκκλησιαστικά Ιδρύματα και τα Ιερά

Προσκυνήματα, ισχύει και εδώ η ανωτέρω παρατήρηση. Το Π.Ι.Ι.Ε.Τ. δεν έχει καταστεί ούτε μπορεί να καταστεί εκκλησιαστικό Ίδρυμα ή Ιερό Προσκύνημα από την έναρξη ισχύος του άρθρου 51 παρ. 6 του Ν. 4301/2014 και θα συνεχίσει να εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής μελλοντικών διατάξεων που τυχόν προβλέπουν εποπτεία της Ιεράς Συνόδου ή της οικείας Ιεράς Μητρόπολης.

στ. Σε ό,τι αφορά το προσωπικό του Π.Ι.Ι.Ε.Τ., παραμένει αμετάβλητο το υπαλληλικό καθεστώς του, όπως αυτό αποτυπώνεται στον Ν. 349/1976, και όπως μέχρι σήμερα ισχύει και έχει ερμηνευθεί από την νομολογία των ελληνικών δικαστηρίων.

ζ. Μετά την εξαίρεση του Π.Ι.Ι.Ε.Τ. από τις γενικής ισχύος διατάξεις που αφορούν την οργάνωση και διοίκηση, την εν γένει περιουσιακή και λογιστική διαχείριση των φορέων του Δημόσιου Τομέα και της Γενικής Κυβέρνησης με το άρθρο 68 παρ. 1 υποπαρ. 3 του Ν. 4235/2014 (ΦΕΚ Α' 32) και για όσα από αυτά τα ζητήματα δεν υφίσταται διάταξη στον Νόμο 349/1976 ή σε διατάξεις, στις οποίες αυτός παραπέμπει, παρέχεται για την ρύθμιση των θεμάτων αυτών από την παραπάνω νομοθετική διάταξη ένα μεγάλο περιθώριο ουσιαστικής αυτοδιοίκησης στο Π.Ι.Ι.Ε.Τ. λόγω του θρησκευτικού του χαρακτήρα. Η Διοικούσα Επιτροπή θα αποφασίζει πλέον ως το γενικώς αρμόδιο όργανο διοίκησης του Π.Ι.Ι.Ε.Τ. και η σχετική εξουσία της προκύπτει από τη γενική διάταξη του άρθρου 2 του Ν. 349/1976 για την ρύθμιση των ζητημάτων αυτών. Επίσης η Διοικούσα Επιτροπή έχει τη δυνατότητα/διακριτική ευχέρεια, και όχι υποχρέωση, να επιλέγει την ανάλογη εφαρμογή εξαιρετικών νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων, που ρυθμίζουν τα θέματα αυτά για άλλα νομικά πρόσωπα, μεταξύ αυτών, και των νομοθετικών διατάξεων, που ισχύουν για τα εκκλησιαστικά Ιδρύματα ή Ιερά Προσκυνήματα λόγω του άρθρου 51 παρ. 6 εδαφ. α' του Ν. 4301/2014. Προστίθενται συνεπώς στο νομικό οπλοστάσιο, που έχει στη διάθεσή της η Διοικούσα Επιτροπή του Π.Ι.Ι.Ε.Τ., εάν δεν υπάρχει σχετική διάταξη στον Ν. 349/1976 και εν όψει της εξαίρεσης του Π.Ι.Ι.Ε.Τ. από τις διατάξεις για το Δημόσιο Τομέα και τη Γενική Κυβέρνηση (68 παρ. 1 υποπαρ. 3 Ν. 4235/2014), και η δυνατότητα εφαρμογής των διατάξεων για τα εκκλησιαστικά Ιδρύματα και Ιερά Προσκυνήματα. Τη γενική αυτή δυνατότητα για την ρύθμιση θεμάτων, για τα οποία σιωπά ο Ν. 349/1976 είχε αναγνωρίσει μέχρι τώρα η νομολογία στη Διοικούσα Επιτροπή και πλέον παραχωρήθηκε από τον νομοθέτη μέσω της παραπάνω διάταξης του Ν. 4235/2014.

Εν κατακλείδι, το Π.Ι.Ι.Ε.Τ. συνεχίζει και μετά τις νέες διατάξεις του Ν. 4301/2014 να αποτελεί νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με διοικητική και διαχειριστική αυτοτέλεια και μάλιστα με ενισχυμένο περιθώριο αυτοδιοίκησης, εποπτεύεται αποκλειστικά από το Κράτος δια του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων και διέπεται από τον Νόμο 349/1976. Μέχρι σήμερα το Π.Ι.Ι.Ε.Τ. έχει εξαιρεθεί από το πεδίο εφαρμογής γενικών νομοθετημάτων για τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, όχι απλώς επειδή είναι αυτοχρηματοδοτούμενο ν.π.δ.δ., αλλά κυρίως επειδή έχει διπλό, δηλαδή εθνικό και θρησκευτικό

χαρακτήρα. Η διάταξη του άρθρου 51 παρ. 6 του Ν. 4301/2014 θα πρέπει να διαβάζεται σε συνδυασμό με το άρθρο 68 παρ. 1 υποπαρ. 3 του Ν. 4235/2014 (ΦΕΚ Α' 32) δυνάμει του οποίου το Π.Ι.Ι.Ε.Τ. εξαιρέθηκε από διατάξεις για την οργάνωση, διοίκηση διαχείριση, προσωπικό και λειτουργούς φορέων, που ανήκουν στο Δημόσιο Τομέα και τη Γενική Κυβέρνηση και σημαίνει ότι η Διοικούσα Επιτροπή ως το αποφασίζον (διαχειριστικό και εκπροσωπευτικό) όργανο του αυτοδιοικουμένου Π.Ι.Ι.Ε.Τ. έχει τη δυνατότητα/διακριτική ευχέρεια να επικαλείται, για όσα ειδικά θέματα δεν προβλέπει ρύθμιση ο Ν. 349/1976, και διατάξεις που ισχύουν για τα εκκλησιαστικά Ιδρύματα και Ιερά Προσκυνήματα της Εκκλησίας της Ελλάδος –υπό τον όρο ότι δεν είναι αντίθετες με τον Ν. 349/1976.

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΛΑΝΤΖΗΣ

Εσωτερική Διανομή:

- Γραφείο Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων
- Γενικό Γραμματέα Θρησκευμάτων
- Δ/νση Θρησκευτικής Διοίκησης